

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Факультет економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бюджетування податків і зборів

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол №8 від 2 грудня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація		
Назва дисципліни	Бюджетування податків і зборів	
Викладач (-і)	Шкроміда Н.Я., к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування	
Контактний телефон викладача	+38(066)3672982	
E-mail викладача	nadiia.shkromyda@cnu.edu.ua	
Формат дисципліни	Очний та заочний	
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год	
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua	
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій	
2. Анотація до курсу		
<p>Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів вищої освіти комплексного розуміння теоретичних засад і практичних інструментів бюджетування податків і зборів у системі управління підприємством. У межах курсу розкривається роль корпоративного податкового менеджменту, податкової політики та податкового планування як ключових елементів ефективного фінансового управління суб'єктом господарювання.</p> <p>Дисципліна охоплює принципи та методи бюджетування податків, а також їх інтеграцію в загальну систему бюджетування підприємства. Значна увага приділяється методиці формування податкових бюджетів за основними видами податків і зборів, зокрема податку на додану вартість, податку на доходи фізичних осіб, військового збору, єдиного соціального внеску, акцизного податку та податку на прибуток підприємств. Окремо розглядаються особливості бюджетування податків і зборів для суб'єктів господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування.</p>		
3. Мета та цілі курсу		
<p>Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системних знань та практичних навичок щодо організації, планування, бюджетування і контролю податкових платежів підприємства, а також здатності застосовувати інструменти податкового менеджменту для підвищення ефективності управління податковим навантаженням.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни полягають у формуванні у здобувачів знань щодо принципів і методів податкового бюджетування, а також набутті навичок складання податкових бюджетів за основними видами податків і зборів. Дисципліна спрямована на розвиток умінь здійснювати контроль за виконанням податкових бюджетів і аналізувати відхилення з метою прийняття ефективних управлінських рішень у сфері оподаткування підприємства.</p>		
4. Програмні компетентності та результати навчання		
<i>Компетентності:</i>		
Здатність формувати та обґрунтовувати податкові бюджети за основними видами податків з урахуванням особливостей системи оподаткування підприємства.		
Здатність здійснювати контроль, аналіз та оцінку виконання податкових бюджетів з метою прийняття ефективних управлінських рішень.		
<i>Програмні результати навчання:</i>		
Розуміти сутність податкового менеджменту, податкової політики та принципи бюджетування податків у системі управління підприємством.		
Розраховувати податкові зобов'язання та складати податкові бюджети за основними видами податків і зборів (ПДВ, ПДФО, ЄСВ, податок на прибуток, акциз, єдиний податок).		
Здійснювати моніторинг виконання податкових бюджетів, виявляти та аналізувати відхилення між плановими і фактичними показниками.		
5. Організація навчання		
Обсяг курсу – 90 год.		
Вид заняття	Загальна кількість годин	
	денна форма	заочна форма
лекції	16	6
практичні	14	4
самостійна робота	60	80

Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
V	071 Облік і оподаткування	третій	вибіркова
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість годин (денна/заочна форма навчання)		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Сутність та місце бюджетування податків і зборів в системі управління підприємством 1. Роль і сутність корпоративного податкового менеджменту в системі управління підприємством. 2. Податкова політика підприємства. 3. Сутність і методи податкового планування на підприємстві. 4. Роль бюджетування податків у системі бюджетування підприємства. 5. Принципи бюджетування податків.	4 / 1	2 / 1	10 / 12
Тема 2. Бюджетування податку на додану вартість 1. Основні елементи податку на додану вартість. 2. Податкові зобов'язання з ПДВ. 3. Податковий кредит з ПДВ. 4. Специфіка формування бюджету податку на додану вартість. 5. Контроль виконання бюджету податку на додану вартість та аналіз відхилень.	4 / 1	2 / 1	10 / 12
Тема 3. Бюджетування податку на доходи фізичних осіб, військового збору та єдиного соціального внеску 1. Визначення основних елементів податку на доходи фізичних осіб, військового збору та єдиного соціального внеску. 2. Специфіка формування бюджетів податку на доходи фізичних осіб, військового збору та ЄСВ. 3. Контроль виконання бюджетів податку на доходи фізичних осіб, військового збору та ЄСВ.	2 / 1	4 / 1	10 / 14
Тема 4. Бюджетування акцизного податку 1. Основні елементи акцизного податку. 2. Особливості бюджетування акцизного податку. 3. Контроль виконання бюджету акцизного податку та аналіз відхилень.	2 / 1	2 / 1	10 / 14
Тема 5. Бюджетування податку на прибуток підприємства 1. Основні елементи податку на прибуток. 2. Особливості бюджетування податку на прибуток підприємства. 3. Контроль виконання бюджету податку на прибуток та аналіз відхилень.	2 / 1	2 / 1	10 / 14
Тема 6. Бюджетування податків і зборів підприємства на спрощеній системі оподаткування 1. Основні елементи спрощеної системи оподаткування. 2. Особливості бюджетування податків і зборів підприємства на спрощеній системі оподаткування. 3. Контроль виконання бюджету єдиного податку та аналіз відхилень.	2 / 1	2 / 1	10 / 14

Разом	16 / 6	14 / 6	60 / 80
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань. Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять і має на меті перевірку знань здобувачів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості (усні відповіді, доповіді, дискусії, розв'язування практичних ситуацій (задач), тестування, контрольна робота). Всі форми поточного контролю представлені для студентів у системі дистанційного навчання.</p> <p>Оцінки отримані здобувачами, виставляються в електронні академічні журнали в 100 бальній шкалі.</p> <p>Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поточне оцінювання – 90 балів (усні відповіді, розв'язання практичних ситуацій, тести, контрольна робота); – самостійна робота – 10 балів (тестування в СДН). <p>Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається наростаючим підсумком як сума оцінок за поточне оцінювання та самостійну роботу відповідно до їх розподілу у електронному журналі. Підсумкова залікова оцінка виставляється на останньому практичному занятті.</p> <p>До залікової відомості виставляється підсумкова оцінка за стобальною шкалою та шкалою ECTS:</p> <p>Зараховано «відмінно» (90-100 балів); (за шкалою ECTS – A) – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>Зараховано «добре» (70-89 балів); (за шкалою ECTS: 80-89 – B; 70-79 – C) – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності у розв'язках;</p> <p>Зараховано «задовільно» (50-69 балів); (за шкалою ECTS: 60-69 – D; 50-59 – E) – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>Незараховано «незадовільно» (менше 50 балів); (за шкалою ECTS: 26-49 – FX; 1-25 – F) – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p> <p>Отримання додаткових балів з дисципліни можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Також за рішенням кафедри обліку і оподаткування здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали (див. «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», URL: https://surl.li/wmmuhb; «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з</p>		

	організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» URL: https://surl.li/dxovqb).
Вимоги до письмових робіт	Студенти виконують одну комплексну контрольну роботу. Головна мета – перевірка ступеня засвоєння теоретичних положень курсу (студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу у формі домашньої контрольної роботи та захищають під час останнього практичного заняття). У разі відсутності здобувача при написанні контрольної роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи в межах індивідуально-консультативної роботи з викладачем або в межах визначеного викладачем відповідного практичного заняття.
Практичні заняття	Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і практичну сторону з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Під час практичних занять студент отримує оцінки за результатами усних відповідей, доповідей, дискусій, розв'язування практичних ситуацій (задач), тестування тощо. Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи, що відводиться на вивчення дисципліни складає 60 год. – для студентів денної форми навчання та 80 год. – для заочної форми навчання. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Карпатського національного університету імені Василя Стефаника URL: https://surl.li/dxovqb). Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачем вищої освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять. Оцінювання самостійної роботи проводиться за окремим розкладом під час тижнів контролю за самостійною роботою. Оцінки, отримані здобувачами вищої освіти вносяться до журналу занять навчальної групи та враховуються при визначенні підсумкової оцінки (рейтингу) з навчальної дисципліни.
Методи навчання	Наочні методи навчання – ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів (презентації, відео). Інтерактивні методи навчання – ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді тощо). Практичні методи навчання – передбачають виконання задач та вправ, які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. Методи дистанційного навчання – ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформи для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications.
Умови допуску до	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з

підсумкового контролю	навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт по темах, передбачених силабусом.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається наростаючим підсумком як сума оцінок за поточне оцінювання та самостійну роботу.
7. Політика курсу	
<p><i>Письмові роботи:</i> студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю, а для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей.</p> <p>Здобувачам вищої освіти, які не отримали оцінку за підсумковий семестровий контроль, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіка ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.</p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (URL: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/). Списування під час виконання завдань заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.</p> <p>Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше).</p> <p>У студентів є можливість отримати додаткові бали пройшовши онлайн курси на навчальних платформах Prometheus, Coursera (чи інших рекомендованих кафедрою обліку і оподаткування: URL: https://koia.pnu.edu.ua/platformy-dlia-neformalnoi-osvity/). Слід враховувати, що приймаються сертифікати, які розширюють чи поглиблюють знання з дисципліни. Попередньо студент повинен погодити коректність обраного курсу (написавши лист на електронну адресу: nadiia.shkromyda@cnu.edu.ua). Результати неформальної освіти визнаються згідно Положення про визнання результатів навчання, зданих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (URL: https://surl.li/xpiocw).</p> <p>При використанні технологій штучного інтелекту студенти повинні дотримуватись «Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти» (URL: https://surl.li/zntjkk).</p>	
8. Рекомендовані ресурси	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Бідюк О. О., Шара Є. Ю. Облік і звітність в оподаткуванні: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2023. 496 с. 2. Біляк Ю. В., Тітенко З. М. Податкова система: навч. посіб. Київ: НУБіП України, 2021. 634 с. 3. Жаворонок А. В., Шапошников К. С., Ткачук І. Я. Податковий менеджмент: навч. посіб. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2022. 220 с. 4. Кузь В. І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с. 5. Лещук Г. В., Шкроміда Н. Я. Підходи до оптимізації податкового навантаження в системі ефективного податкового планування. <i>Актуальні питання економічних наук</i>. 2025. №10. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.15331655 6. Легостаєва О., Гнип Н. Податкова система: практикум: навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2025. 228 с. 7. Малишкін О. Облік і аудит податків в Україні: теорія, методологія, практика : навч-практ. посіб. Київ : ЦУЛ, 2022. 376 с. 8. Облік і оподаткування: навч. посіб. / Загородній А. та ін. Львів : В-во Львівської політех., 2022. 208 с. 9. Податкова система: навч. посіб. / за заг. ред. Андрущенко В. Л. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 416 с. 10. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI з наступними змінами та доповненням : сайт Верховної ради України URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17. 	

11. Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні: монографія / Сторожук Т. М., Занько Б. М., Колісник О. П. та ін.; за заг. ред. Т. М. Сторожук. Ірпінь: УДФСУ, 2021. 256 с.
12. Самусевич Я. В., Височина А. В. Податкове планування та основи податкової оптимізації: навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2021. 344 с.
13. Сарана Л. А. Особливості управління податковими ризиками держави на час дії воєнного стану. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 1(4). 2022. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-08-03>.
14. Становлення та розвиток податкової системи України : монографія / Волощук М. Г., Матьола І. І., Карабін Т. О., Білаш О. В. Ужгород : Вид. О. Гаркуші, 2021. 172 с.
15. Томнюк Т. Л. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
16. Фрадинський О. Основи оподаткування: навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2025. 340 с.
17. Шара Є., Андрієнко О., Жидеева Л. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2021. 424 с.
18. Шкроміда Н. Я. Облік податків та корпоративна поведінка: бібліометричний аналіз. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий журнал*. 2025. № 21 (1). С. 369-378. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.1.21.369-378>
19. Шкроміда Н. Я., Лещук Г. В. Податкова система України в умовах воєнного стану: виклики для бізнесу та адаптація облікових систем. *Український економічний часопис*. 2025. Вип. 10. С. 142-147. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-10-22>
20. Шкроміда Н. Я., Лещук Г. В. Управління податковими зобов'язаннями підприємства: обліково-аналітичний аспект. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 2 (53). С. 318-323. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-43>
21. Шкроміда Н. Я., Мочернюк Н. В. Оподаткування в Україні та країнах європейського союзу: спільні риси та відмінності. *Економіка та суспільство*. 2025. № 72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-146>
22. Bondaruk, T., Medynska, T., Nikonenko, U., Melnychuk, I., Loboda, N. (2023). Fiscal policy as a guarantee of sustainable development under military conditions. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, Vol. 18, No. 4, pp. 1097-1102.
23. Brühne, A. I., & Schanz, D. (2022). Defining and managing corporate tax risk: Perceptions of tax risk experts. *Contemporary Accounting Research*, 39(4), 2861-2902.
24. Osama F., Muneer M. Audit and tax in the context of emerging technologies: A retrospective analysis, current trends, and future opportunities. *The International Journal of Digital Accounting Research* Vol. 21, 2021, pp. 95-128. 14.

Інші інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

2. Інтернет-портал Ліга закон URL: <https://ligazakon.net/>

3. Офіційний сайт ДПС України. Електронний кабінет платника податків. URL: <https://cabinet.tax.gov.ua/>

Викладач

Надія ШКРОМИДА